

Akavan Erityisalojen lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/2166/2026

Akavan Erityisalat on monialainen ammattiliitto, joka muodostuu 19 jäsenjärjestöstä. Jäsenemme työskentelevät muun muassa kulttuurin, hallinnon, viestinnän, liike-elämän ja hyvinvoinnin parissa asiantuntija- ja esihenkilötehtävissä.

Akavan Erityisalat kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ehdotuksen mukaan Yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin lisättävien säännösten mukaan korkeakoulutuksen opintoseteliin olisivat oikeutettuja 1.12.2025 - 30.6.2028 ensimmäisen toisen asteen tutkintonsa Suomessa alle 29-vuotiaana suorittaneet, jotka ovat osallistuneet korkeakoulujen yhteishakuun, mutta eivät ole saaneet tai ottaneet vastaan korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa.

Kokeilulla kerättäisiin tietoa opintosetelin kaltaisen toimintamallin vaikutuksista toiselta asteelta valmistuvien nuorten korkeakoulutukseen hakeutumiseen, koulutusvalintoihin ja siirtymävaiheen koulutuspolkujen sujuvuuteen. Opintoseteliä voisi käyttää enintään 30 opintopisteen laajuisiin avoimiin korkeakouluopintoihin kahden vuoden kuluessa siitä, kun henkilölle on syntynyt oikeus opintoseteliin. Opintoseteli oikeuttaisi myös koulutukseen hakeutumista ja opintoja tukevaan ohjaukseen.

Akavan Erityisalat kannattaa kaikkia toimenpiteitä, joilla sujuvoitetaan korkeakoulutukseen pääsyä. Tavoite on tärkeä sekä yksilöiden että koko yhteiskunnan näkökulmasta. Jotta koulutustason nousu toteutuisi, nuoria tulee tukea mahdollisimman ripeässä siirtymässä korkeakoulutukseen.

Opintoteli voikin pitkällä aikavälillä vahvistaa osaamistasoa ja työmarkkinoille siirtymistä sekä sitä kautta julkisen talouden kestävyyttä ja veropohjaa. Onnistuessaan kokeilu voi tuottaa merkittäviä pitkän aikavälin hyötyjä. Korkeampi koulutustaso on yhteydessä parempaan työllisyysasteeseen ja tuottavuuteen, mikä tukee julkisen talouden kestävyyttä.